

Raadsvoorstel

Zaaknummer: 2248125
Steller: C. Bakker
Datum commissie: 2 september 2025
Datum raadsvergadering: 30 september 2025

Team: ZS
Teammanager: Jean Paul Verbeek
Portefeuillehouder: A. A. M. Boomgaars
E-mail: c.bakker@hoorn.nl

Onderwerp

Zienswijze op beleidsplan WerkSaam 2026-2030

Agendering

Ter besluitvorming

Bijlagen

1	Aanbiedingsbrief van WerkSaam van 11 juli 2025
2	Beleidsplan 'Meedoen is het belangrijkste!'

De raad besluit

Een positieve zienswijze af te geven op het beleidsplan 'Meedoen is het belangrijkste!' van WerkSaam Westfriesland en daarbij het algemeen bestuur van WerkSaam Westfriesland te verzoeken om de gemeenteraden tijdig te informeren over:

1. ontwikkelingen rondom het Regionaal werkcentrum (RWC) en de deelname van WerkSaam in en aan dit RWC;
2. het voorstel over de inzet van het impulsbudget dat is bestemd voor de ontwikkeling van werkontwikkelbedrijven;
3. de gezamenlijke visie op de Wet educatie beroepsonderwijs (WEB) en de hieruit mogelijke gevolgen en/of wijzigingen;
4. wijzigingen door nieuwe wetgeving rondom maatschappelijke participatie en de mogelijke gevolgen hiervan voor de huidige afspraken over zorgklanten en als dit nodig is wijzigingsvoorstellen voor te leggen;
5. de resultaten van het onderzoek van WerkSaam naar mogelijke versoepeling van het huidige kwijtscheldingsbeleid en eventuele wijzigingsvoorstellen voor te leggen.

Samenvatting

WerkSaam heeft een nieuw beleidsplan opgesteld voor de periode 2026-2030. In 2025 is hiervoor input opgehaald bij de cliëntenraad van WerkSaam, professionals van de zeven Westfriesse gemeenten en WerkSaam en bij de gemeenteraden. Deze input is verwerkt. De focus van WerkSaam ligt de komende beleidsperiode op een inclusieve arbeidsmarkt, participatie en ontwikkeling en op bestaanszekerheid. Ook gaat WerkSaam aan de slag met de uitvoering van de wet Participatie in balans, de Wet handhaving sociale zekerheid, de Wet van school naar duurzaam werk, de Wet vereenvoudiging banenafpraak, de Wet proactieve dienstverlening en de Wet integrale suïcidepreventie.

De gemeenteraden kunnen een zienswijze afgeven op het voorliggende beleidsplan. Voorgesteld wordt om een positieve zienswijze af te geven. Daarbij wordt voorgesteld om WerkSaam te verzoeken om de gemeenteraden tijdig te informeren over de deelname van WerkSaam in en aan het RWC, het voorstel over de inzet van het impulsbudget, de gezamenlijke visie op de WEB en de hieruit volgende eventuele gevolgen en/of wijzigingen, maatschappelijke participatie en de invloed hiervan op zorgklanten en over de mogelijke versoepeling van het kwijtscheldingsbeleid.

1. Inleiding: reden van het voorstel

Aanleiding

Het huidige beleidsplan 'Meedoen telt!' van WerkSaam is vastgesteld voor de periode 2022-2025. Voor de periode 2026-2030 is het conceptbeleidsplan 'Meedoen is het belangrijkste!' opgesteld. Het algemeen bestuur van WerkSaam stelt op 11 december 2025 het beleidsplan vast. Gemeenten kunnen tot 1 december 2025 hun zienswijze hierop kenbaar maken.

Belang

WerkSaam voert de Participatiewet uit en zorgt ervoor dat iedereen naar vermogen meedoet aan het arbeidsproces. In december wordt het beleidsplan voor de komende vier jaar vastgesteld. Het is daarom belangrijk dat de gemeenteraad hier tijdig een zienswijze op afgeeft.

Centrale vraag

Welke aandachtspunten wil de gemeenteraad aan WerkSaam meegeven voor het beleidsplan 2025-2030 'Meedoen is het belangrijkste!'?

2. Beoogd maatschappelijk resultaat

Een goede uitvoering van de Participatiewet zorgt ervoor dat inwoners die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien worden ondersteund en begeleid. Dit bevordert de zelfredzaamheid en participatie. WerkSaam zorgt ervoor dat inwoners naar vermogen meedoen aan het arbeidsproces door maatwerk te leveren op het gebied van arbeidsbemiddeling, arbeidsontwikkeling en inkomensondersteuning. In dit beleidsplan legt WerkSaam vast binnen welke kaders zij dit doet, waar zij zich de komende jaren op richt en op welke wijze.

3. Bijdrage aan de duurzaamheidsambitie

Een goede uitvoering van de Participatiewet door WerkSaam draagt bij aan de aspecten People en Profit. Het gaat immers om het laten participeren van mensen, bij voorkeur via werk. Dit geeft een impuls aan de lokale en regionale economie en werkgelegenheid. WerkSaam sluit aan bij de Global Goals:

1. Geen armoede
8. Eerlijk werk, economische groei
10. Ongelijkheid verminderen
17. Partnerschap om doelstellingen te bereiken.

4. Kaders

Op sommige punten is er sprake van beleidsvrijheid, maar veel is wettelijk vastgelegd in de Participatiewet en de Participatiewet in Balans en aanverwante wetgeving zoals loaw/loaz¹, WSW², BBZ³ en de Wet Banenafsprak.

Op regionaal niveau zijn de verordeningen en beleidsregels van WerkSaam en de bijbehorende mandaatbesluiten van toepassing. Ook is de Wet gemeenschappelijke regelingen van toepassing en geldt de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland. Hierin staan onder andere de inspraakmogelijkheden van de gemeenteraden.

5. Argumenten

Voorafgaand aan dit voorstel zijn de gemeenteraden geïnformeerd over de evaluatie van het huidige beleid van WerkSaam en over ontwikkelingen en wijzigingen in wet- en regelgeving. Ook is input opgehaald, zie bijlage 2. Wijzigingen en nieuwe wet- en regelgeving staan vermeld in bijlage 3.

¹ loaw/loaz: Inkomensvoorziening voor Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte Werknemers/ inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Aanvullingen op het inkomen van AOW gerechtigden tot bijstandsniveau.

² Wet sociale werkvoorziening Sociale werkvoorzieningen/ -plaatsen.

³ Inkomensondersteuning zelfstandigen.

Aandachtspunten beleidsplan 2026-2030 ten opzichte van het huidige beleid van WerkSaam

WerkSaam staat voor maatwerk in werk, ontwikkeling en inkomen en gaat ervoor dat iedereen meedoet. Deze lijn wordt in de komende beleidsperiode voortgezet met focus op:

1. Inclusieve arbeidsmarkt

WerkSaam blijft zich inzetten voor een inclusieve arbeidsmarkt en blijft inzetten op actieve werkgeversbenadering, loonkostensubsidie, de no-risk polis, beschut werk en jobcoaching. Ook gaat WerkSaam door met het Overheidsloket waarin zij inwoners helpt met vragen over overheidsdiensten, werk, inkomen, uitkeringen en toeslagen.

In het beleidsplan haalt WerkSaam het Social Return On Investment (SROI) beleid van de gemeenten aan. WerkSaam houdt regie op de uitvoering van dit beleid en helpt opdrachtnemers om invulling te geven aan de SROI-verplichting. WerkSaam ziet volop kansen en mogelijkheden voor de doelgroep en voor gemeenten. Beter zicht op de inzet en resultaten van SROI helpen hierbij. Dit geldt ook voor een heldere en duidelijke werkwijze. Liefst uniform binnen de arbeidsmarktregio. In deze beleidsperiode wordt onderzocht of dit mogelijk is.

WerkSaam verwijst in het beleidsplan naar het Regionaal Werkcentrum (RWC). Dit is de toegangspoort voor werkenden, werkzoekenden en werkgevers met vragen over werk, ontwikkeling en/of onderwijs. WerkSaam is onderdeel van het RWC. Het is daarom van belang dat de raad tijdig wordt geïnformeerd over de deelname van WerkSaam in en aan het RWC. Advies is om mee te nemen in de zienswijze.

In het beleidsplan wijst WerkSaam op het impulsbudget. Vanaf 2025 krijgen gemeenten dit budget om de infrastructuur van werkontwikkelbedrijven te stimuleren. In de loop van 2025 volgt meer duidelijkheid over dit budget en over de inzet hiervan. Het impulsbudget wordt beschikbaar gesteld per samenwerkingsverband (lees WerkSaam) en uitgekeerd aan de grootste gemeente binnen dit verband. Dit betekent dat Hoorn het impulsbudget voor de zeven gemeenten ontvangt. In 2025 werken WerkSaam en de gemeenten samen aan een voorstel over de inzet van dit budget. Het is belangrijk dat de gemeenteraden weten hoe dit budget wordt ingezet. Daarom wordt geadviseerd om dit mee te nemen in de zienswijze.

2. Participatie en ontwikkeling

WerkSaam begeleidt en ontwikkelt mensen naar werk. Liefst naar regulier werk en waar nodig naar beschut werk. In de afgelopen jaren is de arbeidsmarkt veranderd. De hogere AOW-leeftijd en een stijging van complexe problematiek vraagt om aanpassingen. In beleid en in werkwijzen. Ook leiden wijzigingen in wet- en regelgeving en nieuwe wetgeving tot aanpassingen in het huidige beleid en de inzet van beleidsinstrumenten.

WerkSaam verhoogt in de komende beleidsperiode de vrijstelling van de sollicitatieverplichting van 60 naar 62 jaar. Daarnaast past WerkSaam het uitstroombesleid aan. Ook hanteert WerkSaam doelgroepenbeleid om gespecialiseerde ondersteuning te kunnen bieden. Naast de groep 'direct bemiddelbaar' is er extra aandacht voor jongeren, vergunninghouders, cliënten met een arbeidsbeperking, psychisch kwetsbaren en nuggers⁴.

Basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) zijn belangrijk als het gaat om kunnen participeren en ontwikkelen. In deze beleidsperiode werken de gemeenten en WerkSaam aan een gezamenlijke visie op de WEB. De regie op de brede aanpak laaggeletterdheid ligt namelijk bij de gemeenten maar de uitvoering van de WEB (als onderdeel van de brede aanpak) ligt bij WerkSaam. Gemeenteraden moeten op de hoogte zijn van ontwikkelingen en keuzes en van de mogelijke gevolgen en/of wijzigingen daarvan. Daarom wordt geadviseerd om dit mee te nemen in de zienswijze.

In de Participatiewet in balans ligt de focus niet meer volledig op re-integratie maar ook op maatschappelijke participatie. Dit raakt de huidige afspraken rondom zorgklanten en vraagt om afstemming tussen WerkSaam en de zeven gemeenten. Er moeten afspraken worden gemaakt over hoe

⁴ inwoner die geen uitkering van WerkSaam of het UWV ontvangt, werk zoekt voor minimaal 12 uur per week, geen inkomsten uit arbeid heeft en voor 12 uur als werkzoekende staat ingeschreven bij het UWV.

er aan de maatschappelijke participatie voor zorgklanten vormgegeven gaat worden. Dit is nu nog niet bekend. Ook is nu nog niet bekend of dit financiële gevolgen heeft. Geadviseerd wordt om in de zienswijze mee te nemen dat de gemeenteraden hier tijdig over worden geïnformeerd en, als dat nodig is, tijdig voorstellen ontvangen.

3. Bestaanszekerheid

WerkSaam wil de bestaanszekerheid van cliënten bevorderen. WerkSaam gaat daarom de samenwerking met gemeenten versterken. Dit om kennis over inkomensondersteuning bij cliënten te vergroten en om niet-gebruik van regelingen tegen te gaan.

Ter bevordering van bestaanszekerheid houdt WerkSaam bij de instroom en uitstroom in de uitkering nog meer rekening met de persoonlijke situatie. Ook zet WerkSaam maatwerk in om 'simpel switchen' tussen werk, beschut werk en dagbesteding mogelijk te maken.

WerkSaam zet in op handhaven vanuit een mensgerichte aanpak en houdt hierbij rekening met individuele omstandigheden.

Ook wil WerkSaam inzetten op een verdere versoepeling van kwijtscheldingsregels. Kwijtschelding kan leiden tot verbetering van iemands financiële situatie of ervoor zorgen dat het aanvaarden van werk aantrekkelijker wordt en zo bijdragen aan bestaanszekerheid. In de afgelopen periode is het kwijtscheldingsbeleid versoepeld (van vijf naar drie jaar). WerkSaam overweegt verdere versoepeling in de komende periode en onderzoekt de mogelijkheden. De keuze om kwijtscheldingsregels te versoepelen is een politieke keuze met mogelijke financiële gevolgen. Het is belangrijk de gemeenten goed te informeren en bij de wens om te versoepelen hiervoor voorstellen te doen. Daarom wordt geadviseerd dit mee te nemen in de zienswijze.

Gedurende deze beleidsperiode treden maatregelen vanuit de Participatiewet in balans in werking die door WerkSaam worden uitgevoerd.

6. Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het huidige beleidsplan van WerkSaam is in 2024 geëvalueerd. WerkSaam heeft de uitkomsten hiervan gedeeld met de gemeenteraden⁵ en input opgehaald voor het beleidsplan 'Meedoen is het belangrijkste!'. Ook de aanbevelingen van de cliëntenraad zijn meegenomen in het beleidsplan.

Aan de gemeenteraden is gevraagd om een zienswijze op het definitieve beleidsplan 2026-2030 af te geven. Het is nog niet bekend welke zienswijze de andere gemeenten gaan afgeven. Dit onderwerp staat later geagendeerd op de raadsagenda in de andere gemeenten. Het is ook nog niet bekend hoe de cliëntenraad van WerkSaam adviseert.

7. Financiële gevolgen

Dit voorstel heeft (nog) geen gevolgen voor het begrotingsresultaat. Het beleidsplan is gericht op het voorkomen van instroom en het bevorderen van door- en (duurzame) uitstroom. WerkSaam heeft afspraken met de gemeenten over de financiering van uitkeringen, loonkostensubsidie, re-integratieactiviteiten en de bedrijfsvoering.

Het beleidsplan gaat echter niet in op de financiële gevolgen. WerkSaam geeft aan dat de beleidsonderwerpen die WerkSaam gaat uitwerken worden bekostigd vanuit het Participatiebudget en dat dit in de beleidsvoorstellen wordt vermeld. Daarnaast geven de gemeenteraden jaarlijks hun zienswijzen af op de kadernota's en begrotingen waarin de financiële consequenties worden doorgerekend.

⁵ WerkSaam informeerde de Hoornse gemeenteraad tijdens een sessie op 27 februari 2025.

8. Communicatie

Na het raadsbesluit op 30 september 2025 wordt de zienswijze van de gemeenteraad van Hoorn gedeeld met WerkSaam.

9. Realisatie

Op 11 december 2025 stelt het algemeen bestuur van WerkSaam het beleidsplan vast dat op 1 januari 2026 in werking treedt.

Hoorn,

het college van burgemeester en wethouders van Hoorn,

de secretaris,

de burgemeester